

Mint mondtam volt

(de nem adták ingyen a lekvárt)

Eszébe sem jutott senkinek, hogy a lekvárt ingyen adja. Ott sorakoztak a különböző nagyságú és színű csuprok előttem, és mindegyiknek megvolt a maga ára. Átkutattam a zsebeim, de csak némi aprópénzt találtam, ami semmire nem volt elég. Kissé hátrébb húzódtam az árusoktól, és vártam a megfelelő pillanatot, hátha mégis szerencsém lesz. Velük szemben ültem le, elővettem a dohányzacskómat, és nagy türelemmel tömködtem a kifakult pipám. Néztem a nők lábát, ahogy elhaladtak előttem, némelyiket meg is kívántam, de lusta voltam, hogy szóba is elegyedjek, inkább csak sercintettem egyet-egyet utánuk. A küldetés, a küldetés, csak ez járt a fejemben. Lassan múlt az idő, de én ráértem, az árusok időnként eladtak egy-egy csuprot, de nem igazán ment az üzlet, ideges pillantásokat vetettek hát felém. Én magam sem értettem, mire is várok, de ők még nálam is kevésbé. Amikor megjelentek a rendőrök, magukhoz rendelték őket, sutyorogtak valamit, és felém mutogatva rakosgatták tele lekvárral a zsebeiket. Minden lekvár más színű volt, más színben játszott az eper-, más színben a barack- és más színben a szilvalekvár. Egyben azonban mégis hasonlítottak: az árusok minden csuporba egy-egy birkaszemet raktak, különböző színű birkaszemeket. A rendőrök hozzám léptek, a papírjaimat kérték, és közben ijedten matattak a szatyaikban. Előkerestem a papírokat, nézegették őket sokáig, tudtam, minden rendben van, így nem tehettek velem semmit. Mondták ugyan, hogy jobb lenne, ha lassan elsompolyognék, de mivel nem vétettem a törvény ellen, nem alkalmazhattak erőszakot. Az egyik a pisztolyával babrált, mondtam, jóban vagyok az Elnökkel, éreztem, ha nem adom fel, talán estig nézhetem az árusokat, amint a lekvárjaikat pakolgatják.

halló. nem, nem veszem fel. téves. igen, lehet. itt vagyok. ahogy mondtad. nem. nem adom fel. de te sem. én sem. de te sem. ugye, ez világos. kapd be. csak rosszabb lehet. nem nekem, neked. ne recitálj. és ne pislogj. fogd meg, és fuss. lödd agyon. szenvedj. hazudj. lopj. csalj. bánom is én. nem érdekel. baszd meg, de most már takarodj.

(eszébe sem)

A legmelegebb év volt, ez olyan bizonyos, mint ahogyan most itt állok. Később csak hidegebbek jöttek. Pedig ha tehetünk volna ellene, talán teszünk is. Fájtak a térdeim, hordoztam a súlyát a tehernek, de tudtam, nem várhatok tovább, indulnom kell, teljesíteni a feladatot. Fehér kendős nők haladtak el mellettem, a fiatalabbak sírtak, nevüket karcolgatták a betonfalakba. Éreztem, hogy agyamat előnti a vér, de nem akartam veszekedni, ezért gyorsan elrohantam. Szükségem volt egy kis időre, mire le tudtam nyugodni, de nem először történt meg ez velem: nem szabad indulatokkal élni, mert beleszakadhatasz. Akkor B., a szobrász lépett mellém, belém karolt, és megindultunk a városból kifelé. Egy kopasz fejű alak nézett utánunk, biccentett a fejével az egyik taxisnak, majd mindketten eltűntek a tömegben. B. megállás nélkül mesélt, minden mondat akár egy újabb ajtó is lehetne, mondta, ajtó egy újabb mondatra. B. mesélt, legfőként a bombázókról, melyek éjjel-nappal szórták a hegyet, legbősegesebben azt a környéket, ahol ő is lakott, próbáltam időnként szabadulni a szorításából, de nem engedett, próbáltam hátralesni, hogy lássam, követ-e bennünket valaki, de B. egyre keskenyebb és keskenyebb sikátorokba vezetett, mígnem kitérülte előtünk a folyó, s megértettem, B. csak segíteni akar. Aztán az anyján is. Járkált körbe-körbe az udvarban, és óbégatott. De az már később volt, amikor egy lélekvesztőn átkeltünk a folyón, és már vége volt mindennek.

A legmelegebb év volt, ennek köszönhetően kevesebb hőt kellett mesterségesen előállítani, erre biztosan emlékszem.

kelj fel, mondja, indulnunk kellene. nincs kedvem felkelni, semmi kedvem, fáj a fejem, hasogat, szét akar esni, lehetne jobb is, lehetnék jobb is, jobban is, de nem, valamiért ragaszkodom ehhez, ragaszkodom magamhoz, amilyen vagyok, a bal kezem remeg, s mintha a szívem sem bírná már sokáig, fáj, összeszorul, összeszorít, s mindig csak rosszabb és rosszabb lesz, vegyél be egy tablettát, mondja, de nem engedelmeskedem, már csak azért sem, hogy lássa, én vagyok az erősebb, hogy lássa, én vagyok a főnök, kapja be, számhoz emelem a vodkásüveget, menjen az isten faszába, az anyjába, a kurva mindenit az egésznek, elég.

(dél felé közeledtünk)

A piactéren újabb és újabb nők haladtak át, némelyik odaköszönt a rendőröknek, gondoltam, akár prostituáltak is lehetnek, hallottam sztorikat arról, hogyan egyeznek ki, csak hogy egy kis betevő falathoz jussonak. Dél felé közeledtünk, a dzsámi felől kiabálás hallatszott, pár lövés, gondoltam, végre megszabadulok a kísérőimtől, de azok, mintha semmit sem hallottak volna, továbbra is mellettem maradtak, várva, hogy elkotródjak. Vagy, ha el nem is kotródok, legalább a lekvárárusokat hagyjam békén, mondták. Esetleg felhívhatom az Elnököt, mondtam, mire a nagyobb darab megkért, az Elnököt hagyjuk ki ebből. Vannak fontosabb ügyei is ennél, nemde?, kérdezte a másik, és úgy tett, mintha rámkacsintana. Amíg velem próbáltak diskurálni, az árusok lassan pakolászta, először kinyitották az összes csuprot, egy hatalmas lavórba öntögették össze a lekvárokat, majd egyesével kiszedegették a masszából a birkaszemeket. Vízzel lemosták, majd az asztalra tették őket, pont oda, ahol az előbb még a csuprok álltak. Némelyik birkaszem kacsingattott rám. Némelyik pislogott, de a legtöbb már régen megmeredt. Az egyik rendőr megkérdezte, van-e cigarettám, mondtam, csak pipadohányom van, de abból nem kért. Akkor megcsörrent a mobilom, az Elnök volt, kérdezte, merre járok, mikorra várható az érkezésem. Nem tudom, mondtam az Elnöknek, problémám adódott. Az Elnök mondta, siessék, és megszakította a vonalat. Jól van, mondta a nagyobb rendőr, menjünk. Lassan indultunk meg, végig a piacon, egy-egy teaház előtt megálltunk, a rendőrök türelmesen kérdezősködtek a tulajdonosoknál, majd amikor azok átadták a pénzt, továbbhaladtunk. A piacot elhagyva egy szűk sikátorba értünk, a rendőrök mondták, hogy álljak meg, és forduljak a fal felé. Éreztem, amint a nagyobb darab rendőr kezeivel végigtapogatja a testem, kissé megborzongtam, majd a hatalmas ütéstől, amit a fejemre mért, elvágódtam a macskakövön. Amikor magamhoz tértem, sajgott mindenem. Feküdtem a földön véresen, néztem a kőből faragott hidat, a híd ívét, amit több ezer éve formázhattak meg a hozzáértő kezek, arra gondoltam, erre én soha nem lennék képes, minden kődarabból újabb kődarab, minden mondatból újabb mondat, s végül összeáll a szerkezet, felálltam, a távolban láttam, amint a rendőrök két fiatal lánnyal beszélgetnek. A másik irányba indultam el, megálltam a híd közepén, s köptem egy nagyot a folyóba.

ordít, pedig este van, sötét, mondom neki, hogy ne, de csak üvölt, vonyít, semmi sem használ, látom, ahogy jönnek ki a száján a szavak: jajj, miért nekem, jajj, miért nem adtál könnyebb feladatot? Please, please, give me... pedig én ott sem voltam. ezek sem voltak ott. ott senki sem volt. füst volt. füst az volt, arra emlékszem. megfájdul a halántékom, valami lüktet, és mintha szét akarna fészülni, egy-

re jobban fáj. mintha ki akarna ütődni a biztosíték, a biztosíték vagy a fészület, a fészületről lepatann a csizmás jézus, iszkiri, tedd a szíved a kezembe, ha nem vagy velem, ki a fenéved vagy, úristen, lelöllek, el fogsz árulni, te kutya, takarodj, vagy lelöllek, istenemre mondom, le foglak löni. mondtam, hogy ne zavarjonak.

(lúdjaím, lúdjaím, szép fehér lúdjaím)

Csak bohóc vagyok, gondolom, amíg végigmegyek az utcán, jobbról három figyelnek bebújva az autójuk foteljébe, kettővel balra három óvó néni zavargász négy gyereket, de azok nem igazán figyelnek: a kacsákat dobálják a tóba. New York, Central Park, jut eszembe, de aztán egészen más felirat jelenik meg a kivetítőn: Kanzagisztán, Vedro. A koordinátákkal azonban bajok voltak, sercegni kezdett a fülem mögött a mikrofon, gyorsan léptem párat előre, nehogy valakinek feltűnjön. Vártam, hogy jelentkezzen az Elnök, és végre megmondja, miért keres, mi az, amit ilyen sürgősen el kell intézнем. A szemben levő taxiból egy fehér nercbundás nő száll ki, és lassú léptekkel elindul az elegáns hotel felé. Lepereg előttem a sorsa, cigarettára gyújtok, és nekitámaszkodok a limuzinnak, miközben nézem a naplementét. Isten segít, mondja a szembejövő pap, kezet fog velem, és áldást oszt rám. Leülök a sarki koldusok mellé, néhány hajléktalan lép felénk, de amikor a sarkon feltűnik három rendőr, odébb rebbennek. Mint a vaku, úgy villan a szemünkbe a napfény, igazoltatnak, engem is, az egyik megkérdezi, miért véres az ingem, de aztán a közeli robbanás elvonja a figyelmét. Csörög a mobil, az Elnök titkárnője az, két óra múlva a Hotel Elegance előtt várnak, legyenek ott, és legyenek pontos. Még két óra, gondolom, mit csinálok itt még két óráig, feltűnő vagyok, az elmúlt fél órában kétszer igazoltattak, ha nem találok rejtekhelyet, nem biztos, hogy két óra múlva ott lehetek a hotel előtt. Az egyik koldus megindul, követem, jobb nem jut az eszembe. A lány fiatal, szőke, kínálkozik, de nem tudok rá figyelni. Hacsak nem töltené velem két órát. De megyek tovább a koldus után, sátánok megköttessenek, mormogja az orra alá, a lány jön utánunk, azt mondja, tudok egy helyet, ahol velem lehetsz. De az háromszáz dollár, és bármikor ránk törhetnek. Nincs háromszáz dollárom, pont háromszáz dollárom nincs, hirtelen becsöng a jobb fülem, mintha víz-esés csobogna, birkabégetést hallok, megrázkódom, mondom neki, menjünk. Hideg van, szakad az eső.

arra a tűzijátékra csak emlékszel. együtt mentünk ki az éjszakába, a szeretet vezényelt, a hit, hogy most boldoggá tehetek valakit, parancsot adtam, hogy kezdjék löni a rakétákat, mindezt csak miattad, egyik, másik, sorban egymás után, láttuk a becsapódásokat, szép volt, tátott szájjal néztük, piros, fehér, zöld, hallatszótak a találatok, a kín, ahogy egymás után becsapódtak, birkát sütöttünk, ratkó mond-

ta, hogy ne sajnáljam a fűszert, nem sajnáltam, ha valamibehez értek, akkor az a költészet és a főzés, lötyögtek a golyók a tárbán, fejemhez nyomtam, de akkor újabb rakétákat lőttünk fel, mintha két világ lenne, s benne két fejem, megérezem kezeim között a gyutacsot, az ujjaim zsírosak, de azért felsercen a gyufa feje, vörös betűkkel írták ki a ház falára, hogy help, de senki nem segített, mi tudtuk legjobban, hogy már senki nem segíthet, lőjél, bazzeg, lőjél.

(még két óra)

Nedves a bugyid, mondom a lánynak, hanyatt dől az ágyon, és elkezd lehámozni a melltartóját. Kopognak az ajtón, az újdonsült hajléktalan barátom lehet az, vakarássza az ajtót, az ajtóhoz vágom a cipőm, és ráordítok, hogy várjon. Sajnálom így itt hagyni a lányt, érzem, hogy jó szeretkezés lett volna, de Maszid, mert így hívják, beordít, hogy jöjtek, mert monдания kell valamit. Az Elnök emberei keresnek, mondja Maszid, a lenti bódésnál mutogatták a képem, szerencsére senki nem ismert fel, de elképzelhető, hogy átkutatják a házat is. Félrebillentem az ablak előtt a függönyt, az utca valóban tele katonával, milicisták, tényleg engem keresnek, mert a függöny mögül is megismerem a plakáton a fényképem. Az egyik kofa a piac felé mutogat, a katonák fogják magukat, és elindulnak abba az irányba. Fizetek még ötszáz dollárt, mondom a lánynak, ha eljössz velem anyám sírjához. A lány szeppenten figyel, de aztán bólogat. Maszid besurran az ajtón, leül a sarokba, és kenyeret majszol. Le kell feküdnöm, fut át az agyamon, hetedik napja nem aludtam.

nem, nem kérek többet.

(nem aludtam)

Arra ébredek, hogy a lány a tévét nézi, a tévében az Elnök beszél, ellenem beszél, pedig a leghűségesebb szolgálója voltam, gondolom, minden percben csak azt tettem, amit ő parancsolt. Több Elnököt is kiszolgáltam, de soha nem árultam el a hazát. Az Elnök azt mondja, a legújabb hírek szerint beazonosították, hol vagyok, a milicisták nagy erővel körülvették a városrészt. Anyám születésnapja van, mondja, ma biztos, hogy elkapjuk. Az Elnök mellett ismeretlen emberek, az egyikükben felismerem Jovót, a volt osztálytársamat, azóta sem láttam, nem is értem, hogyan kerülhetett most hirtelen az Elnök mögé. Gyilkos sok van, de Elnök csak egy. A cimborákkal mindig ezt hajtogattuk, ha koccant a pohár, a pohár pedig sűrűn koccant, mert minden gyilkosság után nagyokat ittunk. Meg is látszik rajtam, már nem olyan jó a

memóriám. A lányra nézek, indulásra kész, Maszid viszont eltűnt valahol a ház mélyeiben. Indulunk?, kérdezem, a lány pedig némán bólint. Most már ő is tudja, gondolom, de nem pánikol, jön mellettem haloványan.

reggel volt. nyugodt. csak a tücskök ciripeltek, láttam a fejemben a tájat, anyám fehér kötényben sétált át térdig érő fűben, az ölében friss kenyér, friss tej, kelj fel, mondta, senki más nem hoz neked friss tejet, friss kenyeret, ahogy a szemébe néztem, láttam a lánykorát, a szüzességét, az erőszakot, aztán apámat, ahogy először közelít feléje, ahogy elviszük apámat, ahogy sikongott, jajj, jajj, hogy az a redves anyátok, állj, állj, mi van? tessék? igen, igen, lebet. nem, nem. maradunk itt, ameddig csak lebet, addig, ahogy mondtam, itt maradunk.

(mellettem haloványan)

A nemzet bohóca akár, mondom a lánynak, de egyszer csak furcsa hangokat hallunk a sötétből. Két röviden sípoló hang, koccanás, majd csend. A lány is hallgat, én is. Úgy érzem, hallucinálok, megint a piaci árusokat látom, csak a saját szemek helyett birkaszemek néznek rám az arcukból. Maszid jelenik meg hirtelen, és eszemhez ráz, még mindig a szobában térek magamhoz, ezek szerint ki sem mozdultunk. Lehumom a szemem, aludnom kell.

